

TROYES, FRANȚA, 1347

Vântul spintecat de fleșele abației Saint-Martin-ès-Aires era ca un plâns cu suspine. Asemenea urletelor pe care câinii le slobozeau la luna plină, sunetul acela se amesteca cu cele provenind din chilii. Era ceasul la care liniștea monahală a locului se prefăcea, încetul cu încetul, într-o surdă litanie: bicele sfichiuiind spinările acoperite de răni ale călugărilor flagelanți, tânguiriile înăbușite ale penitenței, rugăciunile șoptite și invocațiile cu glas tare, gemetele stârnite de extazul mistic și celelalte, născute din patimi mai puțin cucernice, toate, în același timp, creșteau treptat între zidurile mănăstirii odată cu venirea nopții. Tânărul călugăr Aurelio mergea hotărât, de parcă ar fi încercat să acopere cu pașii săi acel zumzet sordid. Căuta puțină liniște. Ținând în mână un mic opaiț, înainta prin culoarul de piatră întunecat și îngust, pe ale cărui laturi se înșiruiau ușile chiliilor de unde se înălța acel noian de sunete. Își puse gluga pe cap încercând în zadar să nu le mai audă. Concertul repetat zilnic după rugăciunea de seară chinuia sufletul sensibil al călugărului novice Aurelio, dar în noaptea aceea nu putea evita un semn rău prevestitor. Era ceva care distona în acel cor sumbru, dar nu putea preciza ce anume. Mergea spre galleria care înconjură patioul central al abației ca să se bucure de țârâitul greierilor și de chițăitul liliiecilor, când dindărătul unei

uși putu desluși un ți-păt făcut numaidecât să amuțească. Inima îi tresări. Nu fusese un vaiet pricinuit de autoflagelare. Pentru o clipă, se îndoi că ți-pătul acela scurt ar fi fost omenesc. Se opri și încercă să descifreze ceva în mijlocul larmei îndurerate; vru să își reia plimbarea, dar chiar în clipa aceea se auzi din nou ți-pătul care, asemenea celui de mai înainte, fu înăbușit. Se ră-suci pe călcăie și se întoarse tiptil pe același drum. Inima călugă-rului Aurelio bătea cu puterea neliniștii. Mănat de cea mai pură intuiție, se opri în fața ușii de la chilia fratelui Dominique. Înă-untru se lăsase o liniște suspectă. Dominique de Reims obiș-nuia să își aplice în fiecare noapte, înainte de a adormi, mai multe lovituri de bici; Aurelio cunoștea durata exactă a repri-zelor zilnice de biciuire. Deodată, se auzi o respirație agitată, un scârțait de lemn – probabil patul – și atunci, într-adevăr, se auzi din nou același vaiet. Nu era glasul răgușit al fratelui Dominique; era un glas ascuțit, și mai pițigăiat din pricina su-ferinței. Tânărul preot îndepărtă opaițul de trupul său și, pe podea, sub propriile picioare, putu vedea niște urme de noroi proaspăt care se strecurau de cealaltă parte a ușii. Un nou ți-păt îl luă prin surprindere. Se simți obligat să bată la ușă, dar se opri înainte de a-și urma prima pornire; își spuse că nu are dreptul să întrerupă ruga fierbinte a fratelui său într-u izolare și că, dacă bănuielele sale nu ar avea un temei cert, ar comite un păcat. Se pregătea să își continue drumul, când zări două picături de sânge între urmele de noroi de pe po-dea. Se aplecă și constată că sângele era încă proaspăt. Se ri-dică din nou în picioare și auzi limpede o voce care părea să ceară îndurare. Atunci, într-adevăr, bătu la ușă. Dar lemnul nu răsună: la contactul cu mâna precipitată, ușa, care nu era zăvo-râtă, se deschise încet, scârțâind din balamale. În picioare lângă pat, cu gleznele încurcate în rasă și complet gol, fratele Dominique îl ținea strâns de gât pe un copil care se zvârcolea

în așternuturi, respingând, pe cât îi permiteau labele lui pu-teri, atacurile brutale ale preotului. Cu o mână afunda chipul micuțului în salteaua de paie, iar cu cealaltă își ungea glandul, umflat și vinețiu, cu seul cald care curgea dintr-o lumânare aprinsă. Înfierbântarea lui Dominique de Reims era atât de cumplită, încât nu își dădu seama de vizita neașteptată. Băia-tul, ale cărui haine erau sfâșiate cu violență, mârâia, behăia și implora îndurare de fiecare dată când clericul încerca să își vâre mädularul unsuros în trupușorul acela care îi opunea cu vigoare rezistență. Dacă Aurelio nu a intervenit numaidecât a fost pentru că nu putea să își revină din stupoare. Dar tulbu-rării inițiale îi urmă o indignare născută în pân-tece și instalată în pumni: era cât pe-aici să sară la gâtul fratelui său, când, vă-zând Hristul care asista la scenă de la căpătâiul patului mize-rabil, încercă să se liniștească. Își descărcă indignarea asupra ușii, împingând-o în așa fel încât clanța lovi peretele cu un zgomot strident. Doar atunci fratele Dominique observă că are oaspeți. Departe de a-și arăta surprinderea și cu atât mai puțin rușinea, preotul slăbi ușor din strânsoare capul copilului care, nici nu încetă bine să mai simtă apăsarea pe gât, că se ri-dică în picioare și, fără măcar să își ia hainele, o luă la fugă ca un iepure, dispărând numaidecât afară din cameră. Cei doi bărbați rămaseră singuri. Dominique de Reims nici măcar nu catadicsi să îl privească pe tânărul preot; luă o bucată veche de pânză și, gol cum era, începu să se șteargă de seul care picura de pe soiul acela de ciozvârtă groasă, încă ridicată și scuturată de spasme.

– În această casă se obișnuiește să se bată la ușă înainte de a intra, spuse el, pe când își strângea sutana de pe jos și se îm-brăca tacticos.

Aurelio nu îi răspunse, se mărgini să îl privească drept în ochi și să închidă ușa din spatele său. Dominique de Reims

scoase un hohot sonor de râs și, arătând spre promontoriul de sub cingătoare care îi împungea rasa, îi spuse:

– Vreți să faceți dreptate cu propriile voastre mâini? Foarte bine, faceți-o o dată pentru totdeauna, vă aștept aici, adăugă el deschizându-și brațele, de parcă s-ar fi predat autorității interlocutorului său, împingându-și, în același timp, pelvisul în față, scoțând și mai mult în evidență dimensiunile celui mădu-lar care i se ridica pe sub veșminte.

Tânărul preot își putu da seama că vorbele acelea nu erau doar sarcastice, ci în ele exista o nuanță ambiguă de propunere în toată legea. Fratele Dominique era în mod vădit beat, gura îi duhnea a vin de la liturghie. Cu toate acestea, departe de a i se părea o circumstanță atenuantă, părintele Aurelio fu năpădit de o furie încă și mai mare. Arătă spre Hristul care domina încăperea; erau atât de multe insultele și imprecățiile care îi veneau la gură, încât aproape că îi rămaseră în gât și nu putu scoate nici una. Niciodată nu simțise vreo simpatie pentru fratele Dominique, îl credea în stare de multe lucruri, dar niciodată de o asemenea atrocitate. Uneori, îi ajunsese la urechi zvonul cum că unii membri ai ordinului obișnuiau să aducă, pe furiș, băieți din cătunul învecinat cu mănăstirea, dar nu îl credea cu putință. Înainte ca Aurelio să poată spune ceva, călugărul își turnă vin într-un potir argintiu, se așeză pe marginea patului și, arătând spre un scaun de lângă un mic pupitru, îl invită pe vizitatorul său să ia și el loc. Tânărul preot declină invitația și rămase în picioare lângă ușă.

– Sunteți încă foarte tânăr, începu să îi spună prelatul cel corpolent, la vârsta voastră și eu aș fi procedat în același mod. Dar sunt lucruri pe care ar trebui să le știți.

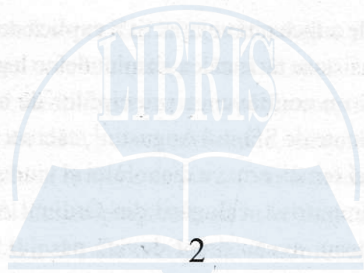
Fratele Dominique vorbea ca și cum cel care ar fi trebuit să se disculpe ar fi fost Aurelio; deodată, i se adresa pe un ton de îngăduință părintească și cu atitudinea hieratică a celui care

era pe punctul de a face o revelație. Și îi explică senin că scena la care tocmai asistase nu încălca absolut deloc legămintele de castitate și nici nu contravenea principiilor de abstenență și cumpătare susținute de Sfântul Augustin¹, căci nu implica participarea vreunei femei, armă a diavolului și inovată de păcatul original. Dimpotrivă, călugării din Ordinul Augustinilor, de care aparțineau, aveau drept deviză pasajul din *Faptele Apostolilor*² care proclama: „Și o singură inimă și un singur suflet era în mulțimea celor ce credeau și nici unul nu zicea că din a sa avere este ceva al său, ci totul le era de obște”³. Îi aminti că prietenia și fraternitatea duse la limită erau esența vieții augustiniene și că ceea ce văzuse nu era altceva decât un act de prietenie dezinteresată. Îl făcu să vadă că, dacă va citi opera Sfântului Augustin, va constata că vorbele care apăreau cel mai des în lucrările sale erau iubire și caritate. Atunci pronunță cea mai celebră sentință a sfântului: „Iubește și fă ce poțtești, pentru că nimic din ceea ce vei face din iubire nu va fi un păcat”. O senzație de greață îl cuprinse pe fratele Aurelio; în clipa aceea a știut că orice ar putea spune ar fi în zadar. Deschise ușa și ieși din chilia lui Dominique.

¹ Sfântul Augustin (354–430) teolog, Părinte al Bisericii latine, filosof, moralist, autor al lucrărilor *Cetatea lui Dumnezeu* și *Confesiuni*. A exercitat o considerabilă influență asupra teologiei occidentale.

² A cincea carte a *Noului Testament*, în care se descriu întemeierea Bisericii creștine, primele începuturi ale creștinismului și răspândirea sa în lume.

³ *BIBLIA, Noul Testament, Faptele Sfinților Apostoli*, 4:32, în traducerea preoților profesori Vasile Radu și Gala Galaction, București, Fundația pentru literatură și Artă «REGELE CAROL II», 1938, p. 1224. Ortografia reactualizată conform *Dicționarului Ortografic, Ortoepic și Morfologic al Limbii Române*, editat de Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” al Academiei Române, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Univers Enciclopedic, București, 2005.

În singurătatea camerei sale, încă îngrozit, Aurelio luă hârtie și pană și începu să scrie:

Doamna mea,

De când mă aflu retras în această mănăstire din străfundul abisului, zilele se scurg ca o nouă încercare pe care Dumnezeu o pune în calea mea. Uneori, mă părăsește credința și mă tem să nu mă prăbușesc. Departe de a-mi vedea firea domolindu-se, fiecare pas devine mai anevoios, mai șovăitor. Sufletu-mi se zbate pe marginea unui abis de incertitudini. De un singur lucru sunt sigur: nu am renunțat la dragostea dumneavoastră doar ca să fiu martor al celor mai dezgustătoare acțiuni care, în numele Domnului, se petrec aici, la adăpostul mut al acestor ziduri. Poate că nu am cumpătarea marelui Augustin și, neputându-i onora sfântul nume, nu merit, pe bună dreptate, să mă numesc călugăr augustin. Trebuie să vă mărturisesc că nu am putut să vă uit niciodată; amintirea voastră zilnică îmi întunecă judecata și, uneori, are precădere față de țelul meu cel mai înalt: acela de a-L sluji pe Dumnezeu. Dar când îi văd pe frații mei întru Domnul lăsându-se pradă celor mai josnice instincte, celor mai abominabile scârboșenii ale trupului, amintirea frumosului dumneavoastră chip se înalță cu puritatea îngerilor.

Aurelio își ridică privirea de pe hârtie și, împotriva propriei voințe, își reaminti întunecatele fapte la care îi fusese dat să

asiste din ziua în care sosise la mănăstire în urmă cu șapte luni. Atunci, continuă să-i descrie lui Christine felul în care chiar cei care, în timpul zilei, nu se mai săturau să își umple gura cu cuvintele: castitate, abținere, virtute și probitate, nopțile, se strecurau pe furiș din chilie în chilie și ieșeau mai târziu aranjându-și veșmintele nădușiți, gâfâind și îmbujorați. Apoi, își descărcau furia bicicului peste spinările pline de răni, de parcă în felul acela ar fi putut să își ispășească păcatele. Dar vederea celui băiat inocent, victimă a desfrâului bestial al fratelui Dominique, a fost picătura care a umplut paharul. Scrierea pe care o scria Aurelio era adresată femeii pe care o iubea sau, la drept vorbind, celei pe care încerca să nu o mai iubească: Christine.

Înmuie din nou pana în călimară și continuă:

Știu că nu ar trebui să scriu aceste rânduri, deoarece cu cât vă evoc mai mult, cu atât mai puțin pot exorciza, îndepărta de pe trupu-mi urmele mângâierilor dumneavoastră și din suflet, focul pasiunii. Dumnezeu mă pune la încercare de fiecare dată când îi văd pe frații mei dedându-se desfrâului. Atunci, mă întreb ce poate fi rău în atracția pe care trupul vostru o exercită asupra trupului meu. În comparație cu faptele cumplite la care sunt adeseori martor, s-ar putea spune că dragostea noastră este lucrul cel mai curat și mai sfânt. În cazul în care contemplarea despre care vorbea Augustin se bazează pe principiile divine ale Binelui, Bunătății și Adevărului, mă întreb: cu ce mă abat eu de la calea Binelui, dacă sufletul dumneavoastră este întruchiparea bunătății? De ce ar trebui să mă îndepărtez de Frumos, dacă imaginea dumneavoastră este Frumusețea însăși? Cum aș putea să mă despart de Adevăr, dacă ceea ce simt pentru dumneavoastră este lucrul cel mai autentic și adevărat? Nu săvârșesc nici un sacrilegiu dacă îmi pun aceste întrebări, căci știți că prin îndoială

se afirmă credința. Și dacă de păcat te mântuiești prin confesiune ca act de preamărire și penitență, îmi permit să vă iau drept confesorul meu, pentru că aici nu e nimeni îndeajuns de cinstit ca să acționeze în această calitate. Permiteți-mi, așadar, să mă folosesc de numele dumneavoastră ca să ajung la Atotputernicul și să obțin astfel iertarea Sa.

Încă mai răsunau în urechile tânărului sacerdot țipetele înăbușite ale aceluia băiat lipsit de apărare și inima îi bătea cu forța mâniei. Amintirea chipului lui Christine, a glasului ei dulce și suav, acoperi acele ecouri și îi redă puțin liniște.

Aurelio rămăsese orfan la vârsta de zece ani. Mai întâi murise tatăl lui, Honoré de Brie, un cavaler scăpătat care, ca să se salveze de la ruină, se căsătorise cu o tânără nobilă originară din Asturii¹. Ea se mutase la Lyon, unde trăia el, și, cu ajutorul dotei ei, fusese în măsură să își achite datoriile înainte să pună creditorii stăpânire pe casă. Dar nu peste multă vreme avea să contracteze enorme angajamente pe care nu era chip să le lichideze decât pe seama averii soției sale. Mai în vârstă decât aceasta cu mulți ani, Honoré de Brie nu reușise să își lase familia pe drumuri: ciurma neagră îl ucisese după o scurtă agonie. Deși tatăl părea că nu acordă nici o atenție fiului său, pentru Aurelio fusese o enormă pierdere: avea o mare afecțiune pentru bărbatul acela cu apucături voit rustice, dacă nu chiar grotești, care părea să nu aibă respect pentru nimeni și pentru nimic. Îi admira firea neprietenoasă, atât de contrastantă cu spiritul fervent catolic al mamei sale. Personalitatea lui Aurelio se clădise pe o cornișă îngustă pe ale cărei laturi se aflau acele exemple atât de diferite. Avea să treacă foarte puțin timp între moartea tatălui și cea a mamei sale; fără ca nimic să o anunțe, fără să survină vreo boală, într-o zi, pe când se

¹ Regiune muntoasă din nordul Spaniei

plimba pe câmpurile din vecinătatea casei, mama lui Aurelio căzuse răpusă, așa cum cad păsările. El fusese cel care o găsisese întinsă pe frunzele uscate ale mestecenilor. Un unchi miostiv, frate al tatălui său, își luase răspunderea pentru copil și îl adusese să trăiască împreună cu el în casa lui din Troyes. Descoperirea Sfântului Augustin a avut pentru Aurelio forța unei revelații. Fără îndoială, vedea în mama sfântului, cea a cărei insistență l-a făcut să se dăruiască pe de-a-ntregul lui Hristos, reflectarea propriei sale mame. Crescut în austeritatea care caracteriza spiritul unchiului său, când a ajuns la vârsta potrivită, Aurelio nici măcar nu a intrat în posesia castelului de la Velayo, din Asturii, care îi revenea ca moștenire, căci foarte curând avea să decidă că zilele sale trebuiau să fie petrecute într-o mănăstire.

Lectura timpurie a scrierilor *Cetatea lui Dumnezeu* și *Confesiuni* l-a legat pentru totdeauna de figura măreață a Sfântului Augustin, până într-acolo încât a adoptat, ca fiindu-i propriu, primul nume al Sfântului: Aurelio; acesta era omagiul adus aceluia pe care îl considera maestrul său. Poate ca să urmeze căile întortocheate ale mentorului său spiritual, poate pentru că așa a vrut hazardul, înainte de a intra în ordinul călugărilor augustini, o femeie i-a întrerupt calea evlaviei. La fel ca Augustin, africanul, care a căzut în brațele Floriei și a cunoscut făgașele lumești ale concupiscentei înainte de a se dăruia pe de-a-ntregul lui Dumnezeu, și Aurelio a cunoscut-o, în sensul cel mai biblic, pe frumoasa Christine. Erau prea tineri; dar a fost o idilă atât de pătimasă, încât Aurelio a fost pe punctul de a renunța la călugărie înainte de a îmbrăca sutana. Dar simțea că greșește față de Dumnezeu. Nici măcar ideea căsătoriei, oricât de sacră ar fi fost aceasta, nu îl scutea de un chinuitor sentiment de vinovăție. Întotdeauna susținuse că unirea conjugală era un rău minor, dar, la urma urmelor, tot un rău. Se

gânde, ca Sfântul Ieronim¹, că orice căsătorie este o reafirmare a păcatului originar, că adevărata stare de grație corespunde cu virginitatea și castitatea, așa cum a fost existența paradizică anterioară păcatului. Niciodată nu avea să fie nevoit să își ierte faptul de a fi avut parte de cunoașterea trupească. Dar nici nu putea uita acele senzații neasemuite care îl urmăreau în amintire zi de zi. Avea atât de multe muștrări de conștiință care îl chinuiau, încât Aurelio o părăsise în cele din urmă pe Christine și intrase în ordinul augustinilor la mănăstirea Saint-Martin-ès-Aires. Ea, la rândul ei, suferise prea mult ca să se mai zbată în acele dileme morale; remușcărilor la care era supus Aurelio erau o adevărată frivolitate în comparație cu tragedia pe care Christine a trebuit să o trăiască. Dar, în ciuda acestui nedrept calvar, îi jurase lui Aurelio iubire veșnică și nu era dispusă să își încalce cuvântul. Părăsită de bărbatul pe care îl iubea, victimă a nemăsuratei răutăți a propriului tată și a in-diferenței, vecină cu boala mintală, a mamei sale, dezmoștenită și surghiunită de familie, Christine s-a văzut silită și ea să se călugărească. Nu a împins-o nici o convingere religioasă și nici nu a simțit vreo clipă chemarea divină; de fapt, a hotărât să se cunune cu Dumnezeu pentru că nu mai avea alternativă. Cununia ei cu Cel de Sus a fost asemănătoare acelor ceremonii convenite între familii, precum cea în care fata se căsătorește cu un bătrân bogat și cumsecade căruia, totuși, nu îi va putea purta o dragoste sinceră. Nu avea să se resemneze niciodată pentru faptul de a-l fi pierdut pe Aurelio al ei. Dar dacă el era hotărât să facă tot ce îi stătea în putință ca să se izbăvească în fața lui Dumnezeu, ea avea să lupte până la ultimele resurse ca să îl recâștige pe bărbatul iubit.

¹ Sfântul Ieronim (347–420), Părinte și doctor al Bisericii, născut în Dalmația, traducătorul *Bibliei* din greacă, ebraică și aramaică în latină, în versiunea numită *Vulgata*

3

Aurelio credea că îi cunoaște lui Christine, care părea atât de transparentă, și ultimul colton al sufletului. Dar ea păstra un secret; își purta singură suferința atât de apăsătoare. Hotărâse să îndure fără ajutor povara crucii sale și să străbată calvarul fără ca nimeni să îi șteargă lacrimile. Silită de împrejurări, Christine s-a consacrat vieții religioase pe care înainte o abandonase. Ayusese întotdeauna o relație înflăcărată cu Iisus. Pe când era încă o copilă, simțise o atracție nestăvilită pentru omul acela care sângera pe cruce. Simțise iubire pentru Fiu, nu pentru Tatăl, și nici pentru Spiritul Sfânt. Era prea tânără ca să înțeleagă semnificația Sfintei Treimi, entelehie pe care, în realitate, nu a reușit să o priceapă nici chiar adultă fiind. Intuia că nu acela era modul de a-L iubi pe Hristos, dar nu putea simți un altul. Credea că nu avea să cunoască niciodată vreun bărbat care să poată trezi în ea o pasiune măcar și asemănătoare. Pe când nu știa încă să citească, îi cerea mamei sale să îi povestească întruna viața și patimile acelui om cu privirea limpede. S-a străduit să înțeleagă de timpuriu alfabetul și să poată, în felul acesta, să studieze ea însăși cu nesaț *Evangelhia*. Iisus era întruparea Binelui, a Frumosului și a Adevărului. Considera o nedreptate că trecerea Lui prin această lume fusese atât de scurtă și regreta că ea nu se născuse pe vremea și pe pământul Lui. Dragostea fără de margini pe care o simțea pentru Hristos